

ПРОАКТИВНІ ІНСТРУМЕНТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

© Шишковський С. В., Слюсар О. Я.

В умовах нестабільності ринкового середовища та розширення глобалізаційного впливу, посилюється конкуренція між вітчизняними та іноземними підприємствами, стираються бар'єри між внутрішніми та зовнішніми ринками. Підприємствам стає все складніше здійснювати ефективну виробничо-господарську діяльність в умовах зростаючої невизначеності. Запорукою задоволення попиту споживачів на ринку та посилення конкурентної позиції слугує інноваційний розвиток підприємств.

Огляд наукової літератури, що розкриває сучасні підходи до управління проактивним розвитком підприємств, дає змогу стверджувати, що проблема управління розвитком підприємств в умовах невизначеності вимагає подальшого опрацювання. Значна увага цій проблемі приділена у працях таких науковців: І. Ансофф, М. Альберт, В. Блонська, Б. Бачевський, П. Друкер, І. Заблодська, О. Коренков, та ін. Дослідженню використання проектного менеджменту в управлінні розвитком підприємств та формуванню інструментів оцінювання їх рівня присвячено ряд робіт вітчизняних і зарубіжних науковців, а саме: С. Бушуєва, В. Верби, В. Рача, І. Чумаченка, Н. Чухрай та ін. Теоретичні засади розвитку підприємств досліджені в працях таких науковців, як Б. Андрушків, І. Ансофф, В. Вітлінський, В. Козик, О. Кузьмін, Л. Мельник, О. Мельник, Ю. Погорелов, В. Пономаренко, О. Расвнева, О. Тридід, Й. Шумпетер та ін. Незважаючи на прискіпливу увагу науковців до даної тематики, теоретичні засади розвитку вітчизняних підприємств на основі використання проактивних інструментів залишаються актуальними і потребують подальших досліджень.

Інструменти управління дозволяють підприємствам адаптуватися до умов зовнішнього мінливого середовища та забезпечити їх стійкий розвиток [1]. Проактивний розвиток промислових підприємств передбачає здійснення проектних дій для активної зміни бізнес-середовища. Інструментом таких дій виступає програма розвитку, що включає в себе групи проектів [2]. У такому контексті формування програми проактивного розвитку передбачає процес відбору та формування сукупності проектів відповідно до обраної мети та бачення розвитку організації. Така програма в першу чергу повинна включати певні обмеження та соціально-економічні параметри. Зокрема, Погореловим Ю. С. в праці [3] до принципів створення організаційного супроводу використання способу розвитку підприємства віднесено: цільовий та проектний характер; повноту та завершеність у часі; організаційно-ресурсну збалансованість. Проведені дослідження показали, що до сукупності обмежень програми розвитку необхідно включити обмеження на ресурсне, фінансове, кадрове забезпечення і на виробничі потужності, а також на соціально-економічні індикатори розвитку підприємства, а саме – плановий приріст обсягу виробництва, забезпечення соціально відповідальної діяльності щодо внутрішнього (розвиток персоналу) та навколишнього середовища (збереження та відтворення екосистеми), собівартість одиниці продукції.

1. Шишковський С.В. Проекти і програми як інструменти розвитку підприємств // А.І. Якимів, В.Ю. Самуляк, С.В. Шишковський // Вісник Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова. Серія «Економіка». – Одеса : Гельветика, 2013. – Том 18, випуск 2/1. – С. 231–235.

2. Бушуєв С.Д. Інноваційні механізми управління програмами розвитку / С.Д. Бушуєв, Ярошенко Ф.О., Азаров М.Я. – Київ: Самміт-Книга, 2012. – 528 с.

3. Організаційний супровід застосування способів розвитку підприємства / Ю.С. Погорелов // Маркетинг і менеджмент інновацій. - 2011. - № 2. - С. 206-213.